

KHM's STYRINGSGRUPPE NYTT VTM - UTTALELSE OM FORSLAGET TIL FORPROSJEKT, ANBEFALING TIL KHM's STYRE

Styringsgruppen for nytt VTM (heretter SG) har i møte 21. november 2017 behandlet forslaget til forprosjekt for det nye Vikingtidsmuseet. Forprosjektet innbefatter to rapporter:

- Forprosjekt bygg og uteområde - PG1/AART Architects
- Forprosjekt sikring/Sikringsprosjektet - PG2/Brekke&Strand

SG behandlet rapportene hver for seg og samlet. På grunnlag av innledninger fra arkitektene (AART), sikringsprosjektet (v/Brekke&Strand) og Statsbygg samt egen etterfølgende drøfting vil SG uttale følgende:

A. Generelt

Forslaget til forprosjekt har høy kvalitet både arkitektonisk og funksjonelt. Prosjektets kvalitet har blitt ytterligere bestyrket gjennom forprosjektfasen, og det fremstår nå som et svært godt og troverdig grunnlag for det videre arbeidet med realiseringen av det nye Vikingtidsmuseet. SG er særlig tilfreds med den positive utviklingen i arbeidet med de sikringsrelaterte sakene i fasen fra skisse- til forprosjekt. SG konstaterer at det her nå foreligger faglig velfunderte og betryggende svar på de svært krevende spørsmålene knyttet til flytting og sikring av skip og samlinger. SG vil uttrykke tilfredshet med det arbeid som er utført, og med de gode prosesser for brukermedvirkning mv. som har bidratt til å bringe prosjektet dit det er nå.

Det kritiske punkt i det videre arbeidet med VTM-prosjektet er den manglende finansiering av sikringsprosjektet og av de øvrige sikringsrelaterte oppgaver. SG vil uttrykke bekymring for konsekvensene av at PG2/sikringsprosjektet ikke er sikret finansiering for videreføring av sitt arbeid i 2018. SG vil også sterkt understreke at KHM må sikres finansiering av de til dels omfattende følgekostnadene knyttet til forberedelse og tilrettelegging for gjennomføring av sikringsprosjektets anbefalinger.

B. Forprosjekt bygg og uteområde

SG har på overordnet og konseptuelt nivå ingen innvendinger til forprosjekt bygg/uteområde slik det nå foreligger, men vil likevel gi følgende merknader til enkelte delaspesker i prosjektrapporten:

- Vareheisen er ikke stor nok for å løse behov av å kunne transportere større gjenstander fra varemottak via gjenstandsbehandling til særutstilling og utstillingsområde i plan 01. Gjenstander med 4 m lengde må kunne transporteres fra gjenstandsbehandling til særutstilling. Gjenstander på 3 m lengde må kunne transporteres fra gjenstandsbehandling til plan 01.

- Overgangen fra avslutningsrommet i utstillingsløypen til kafe/restaurant fremstår som noe brå og uharmonisk.
- Det er ønskelig med tydeligere dokumentasjon av de romlige mulighetene for fysiske og/eller virtuelle «utvidelser» av Tuneskipet med nåværende plassering i fordypningsområdet på plan 1.

SG legger til grunn at disse punkter tas med i det videre arbeid i detaljprosjektet.

C. Forprosjekt sikring - sikringsprosjektet

SG finner sikringsprosjektets forslag til løsninger for flytting, oppstøtting og sikring av skip og samlinger gode og troverdige. Vi legger særskilt vekt på at denne vurdering også deles av museets fagavdeling for sikring og bevaring. SG vil derfor anbefale at arbeidet med planlegging av løsninger for oppstøtting/flytting/sikring videreføres med basis i det faglige og operative grunnlag som er beskrevet i sikringsprosjektets rapport.

Det grunnleggende viktigste i nåværende situasjon er at det etableres et godt og forutsigbart grunnlag for finansieringen sikringsprosjektets anbefalinger. VTM-prosjektets effektmål nr. 1 er «.. bevaringen av samlingene for kommende generasjoner på en museumsfaglig forsvarlig måte». Dette ble gjentatt senest i Kunnskapsdepartementets oppdragsbrev til SB for forprosjektet i mars 2017: «Spesielt for dette prosjektet er kravet om at sikkerhet for vikingtidssamlingen er overordnet øvrige krav og mål». SG minner også om den internasjonale ekspertkommisjonens rapport fra våren 2012, hvor den viktigste konklusjon var at det aller mest risikofylte alternativ var at ingenting ble gjort. I direkte forlengelse av denne konklusjon anbefalte ekspertkommisjonen at et nytt museumsanlegg for skip og samlinger ble bygget på Bygdøy. SG vil i direkte anknnytning til sistnevnte anføre at enhver henvisning til teoretisk tenkelige modeller for sikring av samlingene uten nybygg, jfr. kap. 7.1 og 7.2 i sikringsprosjektets rapport, vil være et feilspor.

Oppfølgingen av de sikringsrelaterte sakene står pr. i dag overfor tre utfordringer:

- 1) Manglende bevilgning til Statsbygg for Sikringsprosjektets og PG2's nødvendige arbeid i 2018 og videre frem til detaljprosjekteringens avslutning i 2019/20 innebærer stor risiko for forsinkelser i VTM-prosjektets fremdrift.
- 2) Usikkerhet rundt rammene for totalfinansiering av sikringstiltakene for hele den nåværende vikingskipshussamlingen, herunder samlingene utenom skipene og sledene,

skaper usikkerhet inn i det kommende arbeid med prosjektering av brukerstyr og inn i det videre arbeid med detaljprosjektering av bygge- og sikringsprosjektet.

- 3) Manglende finansiering av sikringsprosjektets følgekostnader for KHM - forberedelse, tilrettelegging, faglig bistand - står i fare for å stoppe all fremdrift i oppfølgingen av de sikringsrelaterte tiltakene, slik disse er anbefalt av Sikringsprosjektet/PG2.

SG legger til grunn at alle ovennevnte kostnader dekkes av offentlige bevilgninger, og at det raskt foretas avklaringer som kan sikre prosjektets planlagte fremdrift og etablere forutsigbarhet inn i den videre oppfølgingen av dette.

Oslo, 21. november 2017

Håkon Glørstad
(SG-leder)

Karl Kallhovd

Biljana Topalova-Castediego

Marianne Vedeler

Leif Johnny Johannessen

Gareth Williams

Karsten Aase-Nilsen
(SG-sekretær)